

V/HT\

**LÄNSI-UUDENMAAN HYVINVOINTIALUEEN
PALVELUSTRATEGIALUONNOKSEN
LAUSUNTOPYYNTÖ; VIHDIRIN KUNNAN LAUSUNTO**

HVA LAUSUNTOPYYNNÖN SISÄLTÖRAJAUS:

Liitteen 1 mukainen Webropol-kysely, jonka kautta lausunto pyydetään toimittamaan, sisältää viisi osa-aluetta. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pyytää kuntia kutakin toimittamaan yhden lausunnon palvelustrategialuonnoksesta.

Palvelustrategialuonnos on lausuntopyynnön liitteenä (liite 2). Lausunto pyydetään antamaan seuraavien osa-alueiden osalta:

- Strateginen yhteentoimivuus
- Yhteistyö yleisesti
- Yhteistyön eri osa-alueet tarkemmin
- Läpileikkaavat näkökulmat ja tavoitteet
- Muut kysymykset ja kommentit

Kysely Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategiasta

1. Strateginen yhteentoimivuus: Miten arvioitte Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategialuonnoksen ja kunnan strategian ja tavoitteiden yhteentoimivuutta?

- Vihdin kunnan arvot kulkevat monin paikoin käsi kädessä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palveluiden järjestämisen periaatteiden kanssa. Vihdin kunnan arvoja ovat palveluhenkisyys ja yhteisöllisyys. LUVN on nimennyt palveluiden järjestämisen periaatteikseen muun muassa sen, että annetaan asiakkaiden valita ja toimitaan asiakaslähtöisesti. Samoin periaatteissa mainitaan ihmislähtöinen ja luottamukseen perustuva toimintakulttuuri, mikä heijastelee myös Vihdin arvoja palveluhenkisyyden ja yhteisöllisyyden kanssa. Palveluiden järjestämisen periaatteissa korostetaan niin ikään digitalisaation merkitystä, joka on myös nostettu Vihdissä strategisten tavoitteiden joukkoon. Vihti, kuten LUVN:kin on suunnitellut entistä parempia sähköisiä palveluita ja palveluiden saavutettavuutta toiminnassaan. Vihdin kunnan strategian vastuullinen taloudenpito heijastelee palvelun järjestämisen periaatteiden kustannustehokkuuteen viittaamista. Vihdin kunnan strategiassa ollaan nostettu hyvinvoinnin teemoja vahvasti esille ja kokonaisuudessaan voidaan sanoa, että palvelustrategia tukee Vihdin kunnan strategian painopisteiden toteutumista monin paikoin.
- On erityisen tärkeää, että Vihdissä sekä väestöpohja että maantieteellinen sijainti huomioiden toimii jatkossakin terveysasema kattavine palveluineen. Tämän tärkeyttä korostaa entisestään Vihdin ennusteita nopeampi kasvu sekä erityisesti Nummelan aluekeskuksen keskeinen sijainti muiden lähialueen taajamien ja haja-asutusalueiden näkökulmasta. Edellinen huomioon ottaen kuntarakenteen näkökulmasta paras sijainti tulevaisuuden hyvinvointikeskukselle olisi Etelä-Nummelan alue, mistä on myös osoitettavissa rakennuspaikka keskuksen tarpeisiin kävelymatkan päässä tulevasta ESA-radan asemasta. Etelä-Nummela maantieteellinen sijainti on varsin keskeinen hyvinvointialuetta kuntarajat ylittäen tarkasteltaessa, ja työvoiman saatavuus on hyvä sekä oman väestöpohjan että mahdollisen pendelöintitarpeen näkökulmasta.

Kysely Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategiasta

2. Yhteistyö yleisesti: Miten onnistuneesti palvelustrategialuonnos ottaa huomioon hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyön alueet ja rakenteet?

- Yhteistyön alueet (hyte, sivistystoimi, työllisyys, maahanmuutto ja kotouttaminen ja varautuminen ja sisäinen turvallisuus) ovat käsitteinä varsin erilaisia ja eritasoisia: Hyte on kaikki kunnan palvelut läpileikkaava tapa tarkastella, ohjata ja johtaa toimintaa, sivistystoimi on toimiala sisältäen perinteisesti opetuksen ja varhaiskasvatuksen, työllisyys viitanee työllisyyspalveluihin ja TE - palveluiden kokonaisuuteen, maahanmuutto ja kotoutuminen on laaja käsite ja varautuminen ja sisäinen turvallisuus puolestaan Hyten lailla läpileikkaava teema. Näin ollen yhteistyön alueiden ja rakenteiden kommentointi ja siitä lausuminen on hankalaa. Palvelustrategialuonnos ei juurikaan ota kantaa yhteistyön rakenteisiin.
- Kunta tulee nostaa tärkeimpänä hyvinvointialueen yhteistyökumppanina luonnosta selkeämmin palvelustrategiassa esiin. Palvelut tulee ensi sijassa tuottaa kunnassa lähipalveluna. Tämä edellyttää yhdyspinnan suunnittelun ja toteuttamisen määrittäviä selkeitä rakenteita, joiden kautta palveluverkon tarpeet toteutetaan kunnassa lähipalveluna (esim. hyvinvointikeskus).
- Palvelustrategialuonnos rakentuu hyvinvointialueen palvelualueiden pohjalta jättäen yhteistyö -näkökulman valitettavan ohueksi

3. Yhteistyöalueet tarkemmin: Miten arvioitte palvelustrategialuonnoksen sisällön kattavuutta ja tavoitteiden tarkoituksenmukaisuutta hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyön näkökulmasta seuraavien yhteistyöalueiden osalta:

3A. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen?

3B. Sivistystoimi?

3C. Työllisyys?

3D. Maahanmuutto ja kotoutuminen?

3E. Varautuminen ja sisäinen turvallisuus?

A)Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on sekä kuntien että hyvinvointialueiden lakisääteinen tehtävä. Palvelustrategialuonnoksesta ei selkeästi nouse hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet ja tavoitteet esiin. Ne tulisi kuvata strategisesti yhdyspinnan kautta.

Yhdyspinnan kautta tulisi kuvata mm. liikuntaneuvonnan ja elintapaohjauksen palveluketju, johon tulisi laadun, systemaattisuuden ja asiakaslähtöisyyden varmistamiseksi sisältyä mahdollisuus asiakastietojen sähköiseen siirtoon.

B)Sivistystoimi: Lähipalveluina tuotettavien opiskeluhoitopalvelujen, neuvolapalvelujen sekä nuorille, työkäisille ja ikäihmisille suunnattujen palveluiden suunnittelussa ja rakenteita kehitettäessä olisi erityisen tärkeää huomioida moniammatillisuus ja eri toimijoiden roolit. Erityisen tärkeää olisi kiinnittää huomiota selkeisiin hoitoon ohjautumisen polkuihin, joissa varhaiskasvatuksen, opetuksen ja nuorisotoimen roolit on määritelty (rakenteet, joiden avulla päästään pois kannattelukulttuurista). Selkeät ja yhteistyössä kootut yhdyspintarakenteet sekä Vihdin väestörakenteen ja palveluverkon huomioiminen ovat erityisen tärkeitä.

C) Työllisyys: Vihdin kunta näkee elinkeinoelämän huomioimisen muun muassa hankintojen osalta hyväksi myös alueen työllisyyden kannalta. Alueelliset tarpeet ja ominaisuudet tulisi huomioida kuitenkin paremmin, joista hyvä keskustella kuntien kanssa. Kunnan työllisyyspalveluiden kannalta on keskeistä, että työttömien terveystarkastukset ja yhteydet aikuisten sosiaalipalveluihin ovat riittäviä ja ne ovat saatavilla työllisyyspalveluiden asiakkaille. Kyseessä on ennaltaehkäisevää palveluntuotantoa ja on hyvä, että suunnitelmassa on tukea ennaltaehkäiseviä palveluita. Yhteistyötä työllisyyden asiakkaiden osalta tukee palvelustrategian kirjaus osatyökykyisten työllistymisedellytyksien paranemisesta monialaisen yhteistyön tuloksena. Toiveena on, että tässä yhteistyössä kunnat ovat aktiivisesti huomioituina. Kuntouttavan työtoiminnan palveluiden kilpailuttaminen tukee palveluiden alueellista kehittymistä erityisesti palveluiden saatavuuden kannalta. Kilpailuttamisessa tulee huomioida palveluiden riittävää saatavuus alueellisesti. Tämä tavoitteena tukee kolmannen sektorin toimintaa toimintakykyä ylläpitävän ja työllistymistä edistävän toiminnan osalta. Palvelustrategiassa viitattiin useissa yhteyksissä toimintamallien ja työnjaon selkiyttämiseen muun muassa Kelan kanssa. Kunnan toiminnan kannalta on tärkeää, että myös kunta tulevaisuuden työvoima- ja elinkeinopalveluiden järjestäjänä on mukana toimintamallien selkiyttämässä. Tällä kehittämistyöllä voidaan parhaimmillaan tehostaa molempien toimijoiden toimintaa. TE-uudistuksen kautta hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyön merkitys kasvaa vielä aiempaa suureksi ja siksi on tärkeää, että yhteiset palvelurakenteet ovat hyvin suunniteltuja ja saumattomia.

D) Maahanmuutto ja kotouttaminen: Palvelustrategiassa on hyvin kuvattu väestön monikulttuuristumista ja monikielistymistä. On tärkeää, että monikielisyys ja monikulttuurisuus näkyy myös palvelualueiden toiminnassa. Muun muassa palveluiden digitalisoimisessa tulee huomioida pakolaistaustaisten asukkaiden heikommat edellytykset digitaalisten laitteiden käyttöön tai sähköiseen tunnistautumiseen sekä monikielisuuden aiheuttamat tarpeet palveluiden kehittämiselle, saavutettavuudelle sekä resurssoinnille. Aikuissosiaalityön palveluissa mainitaan, että *maahanmuuttajien kotoutumista tuetaan sosiaali- ja terveystieteiden, kuntien ja järjestöjen yhteistyöllä*. Yhteistyörakenteiden kehittämisessä kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyö ja vuoropuhelu nähdään olevan suuressa roolissa. Vihdin kunta näkee positiivisena perhekeskustoiminnan yhteydessä mainitun Kohtaamispaikkatoiminnan kehittämisen myös maahanmuuttajataustaisten perheiden osallistamisen kannalta. Kohtaamispaikkatoiminnan kehittämisessä tulee huomioida vieraskielisten perheiden tavoittaminen palvelun piiriin. Maahanmuuton näkökulmasta vastaavalle toiminnalle olisi paljon kysyntää. Kohtaamispaikkatoiminnan verkostossa on ollut hyvin mukana sekä kunnan, hyvinvointialueen että kolmannen sektorin edustajia, mikä nähdään tärkeänä ulottuvuutena ja kehitysmahdollisuutena kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyössä.

E) Varautuminen ja sisäinen turvallisuus: Vihdin kunta näkee hyvin tärkeänä kunnan ja hyvinvointialueen välisen yhteistyön tulevaisuudessa varautumisen toiminnoissa ja sisäisen turvallisuuden ylläpitämisessä. Kunnan näkökulmasta on erittäin tärkeää, että hyvinvointialueen, kuntien ja sidosryhmien välinen yhteinen yhteistyöryhmä aloittaa toimintansa mahdollisimman pian ja että sen toiminta resursoidaan riittävällä tasolla. Varautumisessa on tärkeää tehdä yhteistyötä kaikkien kuntien ja alueiden kanssa ja näin huomioida alueelliset erityistarpeet.

Kysely Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategiasta

4. Läpileikkaavat näkökulmat: Miten arvioitte palvelustrategialuonnoksen sisällön kattavuutta ja tavoitteiden tarkoituksenmukaisuutta hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyön näkökulmasta (esim. digitaaliset palvelut ja ICT-infrastruktuuri, palvelujen verkosto ja toimitilat, tuotantotavat ja hankinta)?

- Vihdin kunnan näkökulmasta on erityisen tärkeää, että kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyö on tulevaisuudessa aktiivista ja saumatonta erityisesti rajapinnassa olevien toimintojen osalta. Palvelustrategia on asiakirjana ylätasoinen ja jää näin ollen monin paikoin abstraktiksi.
- Hyvinvointialueen tavoite palveluiden sähköistamisestä ja palveluiden saavutettavuuden lisääntymisestä on hyvin yhteydessä Vihdin kunnan omiin tavoitteisiin. Palveluiden kehittämisessä on tärkeää kuitenkin huomioida myös sähköisten palveluiden saavutettavuus ja sen ylläpitäminen huomioiden erilaiset asiakasryhmät.

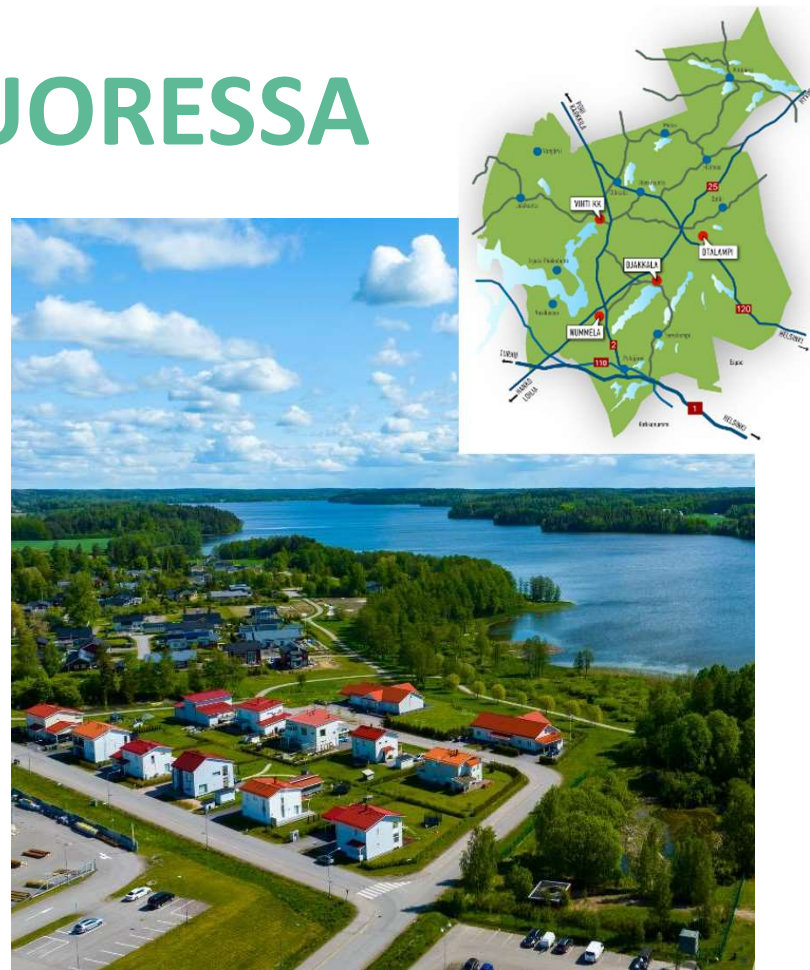
Kysely Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategiasta

5. Muut kysymykset ja kommentit: Millaisia muita hyvinvointialueen ja kuntien väliseen yhteistyöhön liittyviä ja palvelustrategiaa koskevia kysymyksiä tai kommentteja haluatte esittää?

- Palvelujen alueellinen yhdenmukaistaminen on tärkeää asukkaiden yhdenvertaisuuden varmistamiseksi. On kuitenkin tärkeää välttää palvelutuotannon liiallinen tasapäistäminen alueen heterogeenisen luonteen vuoksi. Erityisesti pienemmissä kunnissa on toimintamalleja sekä yhdyspinnoille rakennettuja käytäntöjä, jotka eivät ole monistettavissa kaikkialle. Erityisen tärkeää onkin pitää kiinni palvelujen järjestämisen periaatteesta ”*anna vastuuta*”, jonka päämääränä on sisältökuvauksensa mukaisesti mahdollistaa erilaiset tavat ja toimintamallit yksiköissä.
- Talous ja rahoitusvaje herättävät huolta erityisesti oikea-aikaisten, saavutettavien ja ennaltaehkäisevällä painotuksella tuotettujen lähipalvelujen näkökulmasta. Erilaisista lähtökohdista tulevien asiakkaiden (heikoimmassa asemassa olevat) kuuleminen ja huomioiminen palvelusuunnittelussa on myös varsin tärkeää sopeuttamistoimista huolimatta.

VIHTI PÄHKINÄNKUORESSA

- Asukasluku noin 29 000.
 - Noin puolet väestöstä asuu Nummelassa. Muut taajamat Vihdin kirkonkylä, Ojakkala ja Otalampi.
 - Asuntoja yli 13 000, joista noin 70 % taajamissa tai niiden välittömässä läheisyydessä.
 - Yli puolet asukkaista asuu erillispientaloissa, reilut 20 % kerrostaloissa.
- Kokonaispinta-ala 567 km² (vesipinta-ala 45 km², järviä ja lampia 104 kpl, rantaviivaa 266 km).
- Työpaikkoja kunnassa noin 8000 kpl, yrityksiä noin 3000 kpl.
- Yritykset toimialoittain:
 - Alkutuotanto 2,5%
 - Jalostus 26,6%
 - Palvelut 68,8%
 - Tärkeimmät teollisuudenalat metalli, kaluste ja puu sekä rakennusaine.

VIHDIN KUNNAN PALVELUT

Kuntamme 1 180 eri alojen ammattilaista pitävät huolta lähes 30 000 vihtiläisen hyvinvoinnista ja palveluista.

VIHTI – KOTI LÄHELLÄ KAIKKEA

NUUKSION JA KATTAVIEN PALVELUIDEN ÄÄRELTÄ
20 MINUUTTIA ESPOOSEEN, 40 MINUUTTIA HELSINKIIN

ARVOMME

1. PALVELUHENKISYYS
2. VASTUULLISUUS
3. YHTEISÖLLISYYS
4. ROHKEUS

MISSIONME

VIHTI ON KOTI IHMISILLE, YRITYKSILLE
JA AKTIIVISELLE ELÄMÄLLE.

VISIONME

KASVAVA VIHTI ON HELSINGIN SEUDUN
SAAVUTETTAVUUDEN EDELLÄKÄVIJÄ.

1.9.2023

12

V/HTA